

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Sted:
Tromsø

Dato:
01.11.2021 |

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):

2018/604

Deres ref.:

Jim Christoffer Nilsen

Målselv kommune
v/Jim Christoffer Nilsen
Kommunehuset
9321 Moen

Saksbehandler:

Bjørn Arne Karlsen
77 64 22 15

Rapport fra digitalt tilsyn med Målselv kommune/Andslimoen- og Øverbygd renseanlegg den 26.08.2021.

Kontrollnummer: 2021.200.I.SFTF

Kontaktpersoner ved tilsynet:

Fra virksomheten:

Jim Christoffer Nilsen, avdelingsleder VA

Andre deltagere fra virksomheten:

Morten Tomter, enhetsleder teknisk

Marie Hansen, VA-ingeniør

Arne Mortensen, driftsleder ARA

Per Arne Andreassen, driftsleder ØRA

*Fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark/
Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji:*
Bjørn Arne Karlsen

*Andre deltagere fra Statsforvalteren i Troms
og Finnmark/ Romssa ja Finnmarkku
stáhtahálddašeaddji:*
Per Kristian Krogstad

Resultater fra tilsynet

Denne rapporten omhandler resultatet fra tilsyn med Målselv kommune/Andslimoen renseanlegg og Øverbygd renseanlegg den 26.08.2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji avdekket 3 avvik og ga 2 anmerkning(er) under inspeksjonen.

Avvik:

- Kommunens internkontrollsystem er ikke tilfredsstillende for å ivareta en helhetlig og systematisk planlegging på avløpsområdet, for tema ytre miljø
- Kommunens avviksbehandlingssystem på avløpsområdet, for tema ytre miljø, er ikke tilfredsstillende
- Målselv kommune gjennomfører ikke overvåkingsundersøkelser i resipienten (Målselva) og mangler derfor kunnskap om evt. påvirkning fra avløpsrenseanleggene

Anmerkninger:

- Det kunne ikke fremlegges noen møteplan for avdelingsmøter mellom enhetsleder og avdeling VA.
- Forskyving av tiltak i *KDP Vann og avløp* mot slutten av planperioden

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet fra side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

01.11.2021	Per Kristian Krogstad	Bjørn Arne Karlsen
dato	leder forurensningsseksjonen	seniorrådgiver

Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkkku stáhtahálddašeaddji

Kopi av rapporten sendes til:

- Målselv kommune v/rådmann

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: Målselv kommune	
Organisasjonsnr.: 974627604	Eies av: 972418005
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Andslimoen renseanlegg Øverbygd renseanlegg	Anleggsnr.: 5418.0022.01 5418.0019.01
Kommune: Målselv	Fylke: Troms og Finnmark
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 27.06.1997	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Statsforvalterens aksjon for avløp 2021.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til luft
- Prosess og renseutstyr
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Målselv kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Målselv kommune **innen 20. desember 2021** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Pålegg om retting gjelder ikke for avvik 3, da overvåkingsundersøkelser i resipienten vil settes som vilkår også i revidert utslippstillatelse for Målselv kommune, som er ventet å foreligge innen utgangen av 2021. Det vil i denne bli satt en frist for gjennomføring av overvåkingsundersøkelse i resipienten (Målselva).

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sftfpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji v/Bjørn Arne Karlsen.

4. Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Statsforvalteren varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (*jf. forurensningsloven § 73*) dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på at avvikene er rettet innen 20. desember 2021. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avvik er rettet innen 3 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på kr 30 000,-.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 1. juli 2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Målselv kommune bli ilagt et gebyr på kr 27 100,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller

sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeddji (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Kommunens internkontrollsystem er ikke tilfredsstillende for å ivareta en helhetlig og systematisk planlegging på avløpsområdet, for tema ytre miljø

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5, *Krav til dokumentasjon*, punkt 6, 7 og 8

Kommentarer:

Avviket underbygges av følgende funn ved tilsynet:

- KDP avløp 2018-2030 er ikke revidert selv om nye avløpsprosjekter og akuttiltak på ledningsnett fortrenger planens opprinnelige tiltak. Eksempler på forhold som tilsier revisjon av planen
  - Utarbeidelse av saneringsplan ledningsnett er ikke igangsatt
  - Det er behov for en overvannsplan, ble det sagt, da det oppstår utfordringer ved store nedbørmengder. Slik plan finner vi ikke omtalt i KDP, men det står at en veileder for overvannshåndtering bør utvikles i planperioden (side 15)
  - Det ble hevdet at ny kunnskap om klimapåvirkninger kan utløse andre prioriteringer, som kan medføre behov for revisjon av KDP
  - Mottak av septikslam er overført fra Øverbygd RA til Fossmoen slambehandlingsanlegg. Denne praksisen er ikke i tråd med KDP
- Manglende revisjon av internkontrollsystemet for Vann og avløp. Fremlagte *Internkontrollrutiner del B – Fellesdel* er datert til 2011
- Det kunne ikke fremlegges rutiner for systematisk gjennomgang/revisjon av miljørisikokartlegginger. Kartlegging av Andslimoen RA og Øverbygd RA er datert hhv. 07.04.2016 og 03.02.2016. Det foreligger ikke planer om slik gjennomgang/revisjon, ble det sagt.
  - Eksempel på ny, ikke kartlagt, risikofaktor for ØRA: Ny leir, Camp Orange, gir ustabil tilførsel til renseanlegget, noe som medfører utfordringer med kjemikaliedoseringen. For lav dosering kan føre til økte utslipp av BOF og KOF, og for høy dosering koster kommunen penger. Kan ustabile analyseresultater for 2020 og 2021 skyldes nevnte forhold?

- Det kunne ikke vises til skriftlige rutiner for kommunikasjon mellom kommunen og Forsvarsbygg om driftsforhold som berører avløp i eller fra leirene i Øverbygd. Muntlig kontakt går via bekjentskaper, noe som oppleves å fungere greit.
- Kommunen har ikke oversikt over alle overløpsutslipp og innlekkinger av betydning på avløpsnettet.
  - Det kunne ikke legges frem dokumentasjon på overnevnte, og ingen av intervjuobjektene mente at man har slik oversikt

Avvik 2

Kommunens avviksbehandlingssystem, for tema ytre miljø, er ikke tilfredsstillende på avløpsområdet

Avvik fra:

Internforskriften § 5, *Krav til dokumentasjon*, punkt 7

Kommentarer:

Avviket underbygges av følgende funn ved tilsynet:

- Det ble av flere sagt at avviksbehandlingssystemet Compilo var for lite brukervennlig, og derfor nesten ikke ble brukt for å melde avvik.
- Avviksbehandling på avløpsområdet er ikke skriftliggjort gjennom Compilo
- Det kunne ikke legges frem meldte avvik for tema ytre miljø. Det ble derimot opplyst at avvik ofte håndtert utenom systemet.

Avvik 3

Målselv kommune gjennomfører ikke overvåkingsundersøkelser i resipienten (Målselva) og mangler derfor kunnskap om rensanleggenes evt. påvirkning av denne

Avvik fra:

Utslippstillatelsens punkt 4 *Resipientundersøkelse*

Kommentarer:

Av utslippstillatelsen av 27.06.1997 fremgår det at det skal gjennomføres undersøkelser Av Målselva. Det skal gjennomføres enkle årlige undersøkelser som omfatter bakteriologiske parametere og enkle biologiske parametere som for eksempel bunndyr.

Det kunne ikke fremlegges dokumentasjon for at slike undersøkelser er gjennomført, og ingen av deltakerne på tilsynet kunne huske at slike undersøkelser var utført.

8. Anmerkninger

Anmerkning 1

Det kunne ikke fremlegges noen møteplan for avdelingsmøter mellom enhetsleder og avdeling VA.

Kommentarer:

På spørsmål om hvor ofte disse møtene fant sted var det stort avvik i svarene på de ulike nivå; hver 6. uke/fem-seks ganger i året/fire ganger i året. Mangelen på faste møtetidspunkt fører lett til at møter forskyves/fortrenges, og kan, selv om det ikke ble sagt direkte, medføre at informasjon både oppover og nedover i organisasjonen ikke kommer frem til rett mottaker i rett tid.

Anmerkning 2

Forskyving av tiltak i *KDP Vann og avløp* mot slutten av planperioden

Kommentarer

Statsforvalteren forsto noen utsagn på tilsynet som at det var greit at tiltak i planen ble forskjøvet, da man likevel regnet med å få disse utført innenfor planperioden. Vi deler ikke en slik holdning. Når det etter hvert blir håndtert mange ekstra oppgaver/prosjekter vil man komme i en situasjon der planlagte tiltak faller ut av planperioden. Dersom planen ikke blir revidert med jevne mellomrom kan kommunen da sitte igjen med en plan som ikke er reell, og som formidler feilaktige opplysninger til lesere av planen.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Dokumentasjon på akkreditert prøvetaking på ARA (Cowi)
- ROS-analyser for ARA, okt. 2020
- Miljørisikoanalyser for ARA og ØRA, av hhv. 07.04.2016 og 03.02.2016
- Kommunedelplan avløp av 31.10.2018
- div. driftsrutiner

10. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)